

Тил қандай қилиб рўза тутиши мумкин?

05:00 / 14.01.2017 2678

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим

Тилнинг ҳам ўзига хос рўзаси бўлиб, уни лағвдан юз ўгирувчи бандалар биладилар. Тилнинг рўзаси рамазонда ҳам рамазондан бошқа ойларда ҳам доимий давом этади. Фақат тил рамазон ойида янада тарбияли, одобли бўлишга интилади. Имом Термизий ривоят қилган ҳадисда:

”يَبْنُ أَيْيَادِيْهُ لَقَفَ - هَنَّا سَلَى لِإِرَاسْأَوْ - إِذْ كَيْلَعَ فُكْ : ذَاعْمَلْ هَلَلَا لَوْسَرْ لَاقَ سَانَلَأَبُكَيْ لَهُ، ذَاعْمَكْ مَأْكُتَلَكَثْ : لَاقَ ؟ هَبْ مَلَكَتْنَ امَبَ نَوْذَخَأَؤْمَلْ ۖ آنَإِوْ، هَلَلَا جَحَّأْ . ؟ مَهْتَنَسَلَأَدَئِاصَحَ إِلَيْهِ مَرْخَانَمَىْلَعْ : لَاقَ وَأَ - مَهْمَوْجَوْ لَعْ رَانَلَا يَفِيْذَمَرْتَلَا.

Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Муъоз ибн Жабал розияллоҳу анҳуга: “Мана буни тийгин, деб тиллариға ишора қиласидилар. Шунда Муъоз розияллоҳу анҳу: “Ё набиүллоҳ, ахир биз гапирадиган тилларимиз туфайли ҳам азобланамизми?, дедилар. Шунда Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Онанг сени юқотгур, Муъоз, инсонларни юз тубан жаҳаннамга улоқтирадиган нарса албатта, тилларининг ҳосили ҳисобланади”, дедилар”.

Тилнинг зарари улкан бўлиб, хатарининг кўлами эса жуда катта саналади.

Тил зарарли йиртқич ҳайвон, чақувчи илон ҳамда алангаланувчи оловдир.

Тилингиз или киши айбини гапирмангки,

Сизнинг ҳам барча жойингиз айб, камчиликдан иборатдир,

Инсонларнинг ҳам улар ҳақида гапирадиган тиллари бордир-ку.

Мана Ибн Аббос розияллоҳу анҳу ҳам тиллариға хитобан шундай деярдилар: “Эй тил, яхшиликни гапир, фойда топасан ёхуд ёмонликдан сукут сақла, омонда қоласан. Аллоҳ таоло тилини уятсиз, бузук гаплардан сақлаган, ғийбатдан жиловлаган, лағвдан тийган ҳамда ҳаромдан асраган мусулмонни раҳмати или қуршаб олсин! Аллоҳ таоло сўзларини ҳисоб-китоб қиласидиган, назарини сақлайдиган, нутқини тарбиялайдиган ҳамда гапларини тартиб-интизомли қилиб юрадиган кишини раҳматига олсин!”. Аллоҳ таоло марҳамат қилиб айтади:

{مُظْفَلْ يَلِلَّا، قَرَّبَ يَقْرَبُ، وَقْنَمْ يَلِلَّا: ۱۸}

“У бирор сўзни талаффуз қиласа, албатта, унинг олдида ҳозиру нозир бўлган бир кузатувчи (сўзни ёзиб оловччи фаришта) бордир”. (Қоф: 18).

Тилдан чиқадиган барча лафзу сўзлар сақланиб, ҳисоб-китоб қилинади.

Инсон ўзига-ӯзи зулм қилувчиидир, “Раббингиз бандаларга зулм қилувчи

емасдир". (Фуссилат: 46).

Саҳиҳи Бухорийда Саҳл ибн Саъд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

لَلَّا يُلْصَنْ جَلْجَلْ نَمْضَأْ، يَلْجَلْ نَمْضَيْ نَمْ " : لَاقْ مَلْسَوْهِيْلَعْ "

Набий алайҳис салом: "Ким менга икки жағи ва икки оёғи орасидаги нарсага кафил бўлса, мен унга жаннатга кафил бўламан", деб айтдилар. Эй инсон, тилингни эҳтиёт қилгинки, сени чақиб олмайди. Чунки у илондир.

Аллоҳга қасамки, биргина айтилган хато сўз унда ҳалокати, хусрон-надомати бўлган ўлимни олиб келади.

Саҳобайи киромлар Қуръон ва суннат одоби ила тарбияланган вақтлариданоқ, лафзларини тўғирлаб, гапларига риоя қила бошладилар. Уларнинг нутқлари зикр, назарлари ибрат ҳамда сукут сақлашлари эса тафаккурга айланди.

Художўй, тақводор кишилар қиёмат куни Қаҳҳор зотга йўлиқишлидан қўрқиб, тилларини У зотни зикр қилишга, шукр қилишга ўргатгандилар ҳамда бузуқ, фаҳш, беҳаё сўзлардан тийгандилар.

Ибн Масъуд розияллоҳу анҳу айтадилар: "Аллоҳга қасамки, ер юзида тилдан кўра узоқ вақт ҳибс қилинишга ҳақлироқ бирор нарса йўқдир".

Солиҳ кишилар гапиришни истардилар-да, унинг масулиятини, оқибатини, натижасини ўйлашиб, сукут сақлардилар.

Тилининг жиловини, тизгинини қўйиб юборган киши қандай қилиб рўза тутади?..

Тили у билан вақтичоғлик қиласдиган, гаплари алдайдиган, нутқи эса йўлдан урадиган киши қаердан ҳам рўза тутиши мумкин ахир?..

Ёлғон гапирадиган, ғийбат қиласдиган ҳамда кўп ҳақорат қилиб сўқинадиган шунингдек, ҳисоб-китоб кунини унутиб қўйган киши қандай қилиб рўза тутган ҳисобланади?..

Ёлғон гувоҳлик бериб, мусулмонларга ёмонлик қилишдан тийilmайдиган киши қандай рўза тутиши мумкин?..

Саҳиҳ ҳадисда Абдуллоҳ ибн Амр Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қиласдилар:

مَلْسَنْ مَلْسَمْ : لَلَّا يُلْعَمْ نَمْ وَرْمَعْ نَبْلَلْ لَلَّا يُلْصَنْ نَمْ وَنَوْمَلْ سَمْ

Набий алайҳис салом: "Мусулмон - бошқа мусулмонлар унинг тили ва қўлидан омонда бўлган киши", деб айтдилар.

Ислом бу амал қилиш, татбиқ қилиш, дастур, бўйсуниш, тўғри йўлдан юриш ҳамда итоат этиш демакдир.

Аллоҳ таоло шундай айтади:

﴿إِنَّمَا يُحِبُّ رَجُلًا أَوْ قَوْيَ شَلَّا نَاطِقًا بِالْقَوْلِ﴾ /53/ ارسالا

“Бандаларимга айтингки, улар (ўзаро) гўзал (сўзлардан) сўзласинлар.

Зеро, шайтон уларнинг ўрталарида бузғунчилик қилур”. (ИсроП: 53).

Гўзал сўзлар бу бирор кишининг шаклу шумоилини, шахсиятини ҳақорот қилмайдиган, мусулмоннинг обрўсини тўкмайдиган ҳамда мўминнинг ҳурматини поймол қилмайдиган ажойиб, ҳуш сўзлар саналади.

Аллоҳ таоло яна бир ояти каримада шундай дейди:

﴿هُوَ مُتَّهِّرٌ كَفَرَ أَتْيَ مَهِيَ حَمْلَ كُلُّ دَحْبَرٍ بَعْدَ حُكْمٍ مُّكْرَبٍ بَعْدَ حُكْمٍ مُّكْرَبٍ﴾ [12/12]

“Бириңиз бириңизни ғийбат қилмасин! Сизлардан бирор киши ўлган биродарининг гўштини ейишни хоҳлайдими?! Уни ёмон кўрасиз-ку, ахир!”. (Хужурот: 12).

Қанча-қанча рўзадорлар борки, тиллари бузилган, нутқлари ёмонлашиб, айтадиган сўзларига риоя этилмай қўйилган кундан бошлаб рўзаларини бузгандирлар.

Азизлар! Рўза тутишдан мақсад бу фақат оч қолиш билан чанқаш эмас.

Балки, барча аъзоларимизни тарбия қилиш, одобга солиш демакдир.

Тилда сиз унга ҳукмронлик қилмаганингиз оқибатида ўнлаб касаллиги келиб чиқади. 1. Ёлғон гапириш. 2. Ғийбат қилиш. 3. Чақимчилик қилиш. 4.

Ахлоқсиз сўзларни гапириш. 5. Сўкиниш. 6. Уятсиз гапларни гапириш. 7.

Алдаш. 8. Лаънатлаш. 9. Масхара қилиш. 10. Истехзо қилиш ва ҳоказо...

Баъзи сўзлар борки ўз соҳибини жаҳаннамга юз тубан қулашига сабабчи бўлади. Албатта бундай сўзларнинг эгалари тилларига эрк бериб, унинг тизгинини, жиловини шундай бўш қўйган инсонлардир.

Тил яхшилик эшигига йўл бўлганидек, ёмонликка ҳам худди шундай йўлдир.

Тиллари ила Аллоҳ таолони зикр қиладиган, Ул зотга истиғфор айтиб,

ҳамду сано тилайдиган ҳамда тасбеҳлар айтиб, шукр қиладиган,

шунингдек, тавба қиладиган кишилар қандай ҳам кўзнинг қувончидирлар.

Аксинча, тиллари ила инсонларнинг обрўларини поймол қиладиган, ҳурматларини тўкадиган ҳамда қадру қийматларини ерга урадиган инсонлар албатта бу дунёда ҳам охиратда зиён чекувчилардир.

Эй, Рўзадор азизларим, келинг тилларимизни зикр ила хўллайлик, тақво ила зийнатлайлик ва турли хил маъсиятлардан поклайлик!

Эй, Аллоҳим, биз сендан содик тилларни, саломат қалбларни ҳамда истиқоматда бўлган хулқларни сўраймиз. Ушбу ойнинг ҳурматидан барчаларимизнинг гуноҳларимизни кечир! Омиин!

Ассалому алайкум ва роҳматуллоҳи ва барокатуҳу.

Фиёсиддин Ҳабибуллоҳ ўғли